

Antoni Amaro

LA VISUALITZACIÓ CREATIVA

La Visualització Creativa és un tipus d'Imaginació Activa. La imaginació dirigida i controlada pot provocar canvis en l'Inconscient i per tant modificar-lo. Carl Gustav Jung va descriure la Imaginació Activa com l'únic mitjà

existent per tenir un encontre directe amb la realitat de l'Inconscient (1). El Símbol és el llenguatge de l'Inconscient i parla a través dels somnis, les llegendes, els mites i les religions. La Visualització Creativa és una *psicoteràpia de la imaginació* (2) que ens posa en contacte amb el món simbòlic, permet que el Símbol entri en la consciència, li dóna lloc, i la persona pot establir una relació dialèctica amb el mateix. Però també permet introduir-nos en l'Inconscient i fer que aquest es manifesti, utilitzem el seu llenguatge i aleshores comença a parlar, el que era inconscient es torna conscient. La persona entra en contacte amb la seva part reprimida, amb les seves pors i traumes, la nostra atenció va cap a dins i connectem amb les nostres carències, dolors, angoixes, odis, gelosia, agressivitat, ràbia etc, és a dir, amb l'Ombra. Si el treball continua en profunditat arribarem a la causa o les causes que han originat el conflicte.

La tècnica de la Visualització Creativa permet que a través de la imaginació es puguin “veure i escoltar” les imatges que emergeixen de l'Inconscient. Els continguts apareixen personificats i es pot establir una relació dialèctica, i aleshores allò que està sepultat en l'Inconscient, que està en l'oblit emergeix produint una pressa de consciència (insight).

Existeixen dos tipus de Visualització Creativa:

1. Passiva: Quan les Cartes del Tarot es visualitzen “des de fora”, és a dir, el pacient visualitza la carta davant d’ell i la manté estàtica.
2. Activa: Quan el pacient entra a dins de la Carta i està actiu, reacciona davant de les preguntes. És com un viatge guiat a través de la Carta.

La repetició continuada de les visualitzacions provoca que el Símbol sigui terapèutic perquè permet cosir la ferida, és a dir, la divisió interna i les nostres contradiccions. Permet unir com deien els Alquimistes els oposats irreconciliables provocant la Unió dels Oposats. De la confrontació continuada amb l’Inconscient emergeix “un tercer” de naturalesa irracional (3) que està simbolitzat per l’Arquetip del Nen. És una síntesi dels elements conscients i inconscients de la Personalitat i per això és un Símbol que uneix els Oposats, un mediador, un Salvador, un “constructor” de la Totalitat (4). Aquesta nova figura és una Totalitat en formació i supera en compliment a la consciència que està esquinxada pels oposats, sent superior a aquesta en quant a integritat. De fet allò que està emergint és una “nova personalitat” que suposa un canvi profund en les estructures de la Psique.

HISTÒRIA DEL TAROT

La tradició històrica del lloc d’origen del Tarot no seria ni Egipte, ni Orient ni la mítica Atlàntida; el Tarot hauria nascut al Renaixement a les Corts del Nord d’Itàlia; de Milà, Bolonya i Ferrara. El Tarot s’hauria difós de seguida per tota Itàlia i després per la resta d’Europa on va conèixer diverses variants. Cap a l’any 1470, es troba el

Tarot a Florència, on es va crear una variant anomenada Germini o Minchiate. Al començament del segle XVI va fer la seva aparició a Perugia i a Roma i durant el segle següent va desembarcar a Sicília. De Ferrara es va difondre cap a Venècia, Àustria i Bohèmia. De Milà va passar a Suïssa, a França i després a Alemanya, país que va

desenvolupar durant el segle XVII una rica producció de Tarots il·lustrats amb escenes fantàstiques, inspirades en el Món animal, en la Historia, en la Mitologia, en les Tradicions i Costums populars (5).

El Tarot és un joc de cartes constituït per 56 cartes numerades de “suites italianes” però d’origen àrab (coppe, danari, spade i bastoni: copes, ors, espases i bastons), i per 22 imatges anomenades “Triomfs”, creades a finals del segle XIV o a començaments del XV. La sèrie de Virtuts (Fortalesa, Prudència, Justícia i Temprança) remet a importants preceptes ètics i a las virtuts teologals de l’Església. La sèrie de les cartes de (l’Emperador, l’Emperadriu, el Papa, el Boig i el Mag) refereix a la jerarquia a la que està subordinat l’Home, i la sèrie dels Planetes (Estrella, Lluna i Sol) fa al·lusió a l’Astrologia, a les forces celestes que manen a l’Home, més enllà de les quals regna l’Univers Diví (6).

La primera llista coneguda de Tarots, els Sermons de *Ludo cum aliis*, d’un anònim dominicà del segle XVI, permet comprendre que les figures dels *Triomfs* son imatges filosòfiques a través de les quals, els homes renaixentistes es vinculaven amb l’antiguitat (7). Així poden reconèixer-se virtuts com la Força, representada per Hèrcules abatent al Lleó de Nemea, símbol dels instints animals; l’Amor representat per Cupido preparant-se a llançar les seves fletxes sobre els Enamorats imprudents; la Prudència, representada per Saturn; el Pudor per Diana; l’Emperadriu per Venus, la Veritat per Apol·lo que il·lumina la Terra des del Sol (8).

Nombroses imatges del Tarot s’inspiren clarament en la iconografia cristiana, com el Món, representant la Jerusalem celestial a l’interior d’una esfera portada per Àngels o dominada per la Glòria celeste. La carta de la Papessa remet a la imatge de la Fe, altres representacions de virtuts com la Temprança, la Justícia i la Força reflecteixen la iconografia clàssica present en les Esglésies Gòtiques i en las miniatures dels Llibres Sagrats (9). Els tractats d’Astrologia de l’època constitueixen una altra font d’inspiració. La figura del Mag o del Joglar apareix entre els “Fills de la Lluna”, és a dir, entre els oficis considerats sota la influència de l’Astre. La figura del Míser (el Captaire) o el Boig es presenta entre els “Fills de Saturn”; els Enamorats entre els “Fills de Venus”; el Papa entre els “Fills de Júpiter” i l’Emperador entre els “Fills del Sol”. A més a més, les figures dels astròlegs es presenten en diferents Tarots com representació

del Sol, la Lluna i la Estrella (10). També es presenten imatges de la vida quotidiana, un exemple interessant és la figura del Penjat, que fa referència a la pena infligida als traïdors.

A l'any 1460 se li va donar a Cosimo de Medicis, Senyor de Florència, un manuscrit trobat a Macedònia i atribuït per error a Hermes Trismegisto, el *Corpus Hermeticum*. Aquesta obra traduïda l'any 1463 pel filòsof i religiós Marsilio Ficino va ser seguida per les traduccions de texts platònics que revelaven una concepció fascinant del Cosmos. Segons aquesta filosofia, l'Univers es reflecteix en cada cosa existent, l'Home era considerat com un món en miniatura, un Microcosmos idèntic al Macrocosmos. Els filòsofs del Renaixement, a partir de Ficino, van imaginar sistemes complexos de correspondència entre els astres del firmament i les diferents parts de l'organisme humà (11). És sobre la base d'aquests principis que es revaloritzava la

Màgia, l'Astrologia i l'Alquímia, l'Art Hermètic per excel·lència. Aquestes ciències havien d'ajudar a l'Home a comprendre les connexions ocultes que asseguraven la cohesió de l'Univers i que influencien el comportament humà. Així, les Divinitats astrals antigues, Saturn, Júpiter, Mart, Venus, el Sol i la Lluna es van revestir novament del rol de esperits poderosos i temibles, als quals es podia dirigir plegaries i interrogacions per a conèixer el destí humà. En la mateixa època certes imatges del Tarot van ser modificades sobre la base dels cànons de la iconografia hermètica. En la carta de les Estrelles es va representar l'origen astral de l'Ànima segons la concepció platònica, mentre que en la carta del Món es va representar l'*Ànima Mundi* que, segons Ficino, seria l'element mediador entre l'Home i Déu (12).

El renaixement del Tarot com instrument màgic va succeir a finals del segle XVIII, en el període de les Llums. Va ser obra d'un arqueòleg, famós en el seu temps: Antoine Court de Gébelin, membre de la francmaçoneria francesa, i també per un altre francmaçó, Etteilla, pseudònim de Jean-François Alliette. Van restituir al Tarot el que creien que era la seva forma primitiva, van remodelar la iconografia i el van batejar com "El llibre de Thor" (13). La dimensió mística del Tarot va ser revaloritzada per Eliphas

Lévi. En el seu llibre capital *Dogme et Rituel de la Haute Magie* (1854), va afirmar que els 22 Triomfs corresponien a les 22 lletres de l'alfabet hebreu. Va explicar la connexió amb les operacions màgiques, amb el simbolisme francmaçó i amb els 22 Senders de l'Arbre de la Càbala, que reflecteixen les estructures idèntiques en l'Home i en l'Univers. Recorrent els 22 canals del suprem saber, l'ànima humana podria arribar a la contemplació de la Llum Divina (14). Les teories de Lévi van ser agafades per nombroses confraternitats ocultistes i cadascuna d'elles va recrear noves cartes del Tarot d'acord a la seva pròpia filosofia.

El Tarot Rider-Waite

Una d'aquestes confraternitats ocultistes va ser l'Orde Hermètica de la Golden Dawn (l'Aurora Daurada) que va ser creada a Londres l'any 1.888. Un dels seus membres més destacats va ser Arthur Edward Waite creador del Tarot Rider-Waite. Aquest Tarot va ser publicat a Londres l'any 1.911. El seu llibre més famós, va ser publicat el mateix any amb el títol "*Pictorial Key to the Tarot*". Segons les seves paraules "*el Tarot no tiene historia anterior al siglo XIV*" reconeixent la influència de la Càbala i de l'Alquímia en el mateix. Per a Waite el Tarot és un sistema de símbols que comprenen representacions simbòliques d'Idees Universals (els Arquetips) darrere de les quals subjau tot el que està implícit en la Ment humana (16).

El llibre de Waite estava il·lustrat amb un nou conjunt d'imatges de cartes del Tarot. L'autora d'aquests dibuixos va ser Pamela Coleman Smith, una artista nord-americana, membre como ell, de la Golden Dawn. La baralla publicada conjuntament amb el llibre per l'editorial Rider, va ser aviat coneguda com Rider-Waite, i segueix sent una de les més venudes en tot el món. El canvi més notable, va ser introduir escenes en els Arcans menors. En tots els Tarots anteriors, el mateix que en altres posteriors, tenen dibuixos geomètrics per a les cartes numerades: per exemple: el Tres d'Espases mostra tres espases i res més. Aquest canvi va produir una poderosa influència

sobre els posteriors dissenyadors del Tarot. Waite era un ocultista, un estudiós de les

pràctiques màgiques i esotèriques, per tant, el seu Tarot es basava en una profunda vivència personal i ell creia que el seu Tarot era el veritable. Li va donar un estil renaixentista, que ja havia inspirat als pintors preraphaelites. Des del punt de vista simbòlic, el seu Tarot està ple de referències al cicle del Grial i la literatura Rosacreu. El Tarot Rider-Waite es va estendre ràpidament, especialment als Estats Units, on a l'any 1918, Laurence Co. va començar a publicar-lo. A l'any 1920, la coberta es va redissenyar por Jesse Burns (17).

Aquesta dimensió històrica i cultural del Tarot permet afirmar que el Tarot emergeix de l'Inconscient Col·lectiu, i per tant està a dins de la nostra Psique. Representa un esquema simbòlic de l'Inconscient Col·lectiu Occidental. Cada Carta ens porta a un Arquetip que s'ha anat formant al llarg de la història amb un determinada simbologia, i obra la porta a la identitat històrica i heretada que cada persona porta en el seu interior.

Les Visualitzacions estan creades a partir del Tarot Rider-Waite perquè aquest Tarot suposa una evolució del Tarot medieval de Marsella. El simbolisme del Tarot ha evolucionat, sobretot perquè Waite va crear el Tarot que ha influït en la majoria de jocs de Tarots produïts al segle XX. Va ampliar el simbolisme del Tarot de una manera que li va permetre connectar amb més profunditat amb l'Inconscient Col·lectiu. Degut a la meva experiència professional, he pogut comprovar que el Tarot Rider-Waite és més adient que el Tarot medieval o el de Marsella. La seva simbologia és més psicològica, encara que la seva base és medieval, el temps ha transcorregut i l'Home medieval no és igual a l'Home modern, hi ha hagut una "evolució històrica i psicològica". Per a mi, el Tarot Rider-Waite està més a prop de la mentalitat de l'Home modern i connecta millor amb les seves necessitats psíquiques.

Bibliografia Consultada

- (1) C.G. Jung (2002) *Los arquetipos y lo inconsciente colectivo*, pàg. 176
- (2) J.E.Shorr (1981). *Psycho-Imagination Therapy in R.J. Corsini: Handbook of innovative psychotherapies*, pàg. 69.
- (3) C.G. Jung i Kerényi, K. (2004) *Introducción a la esencia de la mitología*, pág. 113
- (4) Ibid. pàg. 109
- (5) A. Vitali (1996) *Tarocchi, Arte e magia*, pàg. 77

- (6) A. Vitali i T. Zanetti (2006) *Tarocchi, storia, arte e magia dal XV al XX secolo*, pàgs. 83-84
- (7) A. Vitali (1996) *Tarocchi, Arte e magia*, pàg.77
- (8) A. Vitali y T. Zanetti (2006) *Tarocchi, storia, arte e magia dal XV al XX secolo*, pàg. 75
- (9) A. Vitali (1996) *Tarocchi, Arte e magia*, pàgs. 81, 84, 89 i 101
- (10) A. Vitali y T. Zanetti (2006) *Tarocchi, storia, arte e magia dal XV al XX secolo*, pàg. 63
- (11) P. A. Rossi (1994) *Il “Gioco” dei Tarocchi fra “ermetismo” e “Teatro della memoria”*, pàg. 57. Article del Catalogo della Mostra di Tarocchi del Museo Archeologico di Bologna
- (12) R. Arola (1997) *El Tarot de Mantegna*, pàgs. 12 i 34
- (13) G. Berti (2004) *Tarocchi e occultismo*, pàg. 122. Article del Catalogo della Mostra di Tarocchi del Museo Archeologico di Bologna
- (14) Ibid. pàg. 130
- (15) A.E. Waite (2008) *La clave ilustrada del Tarot*, pàg. 48
- (16) Ibid. pàg. 42
- (17) G. Berti (2004) *Tarocchi e occultismo*, pàg. 147. Article del Catalogo della Mostra di Tarocchi del Museo Archeologico di Bologna

Reconeixement – NoComercial (by-nc): Es permet la generació d'obres derivades sempre que no es faci un ús comercial. Tampoc es pot utilitzar l'obra original amb finalitats comercials.